

תיקון טעות¹ בספר עמק הלכה אסיא – חלק א'

לכבוד העורך,

בספר עמק הלכה – אסיא חלק א, דן הגר"י זילברשטיין בנושא: "איומה של נערה להתאבד² כעילה לביצוע הפלה³". בעמ' 207 שם, למטה בד"ה "אולם" מופיע: "אולם שיטת המנחת חינוך בקומץ למנחה רצ"ו". הציון מוטעה וצריך להיות: "... בקומץ למנחה רל"ז".

רקע: א. בספר מנחת חינוך המודפס המקורי, קטע זה לא מופיע כלל. אך בתוספת של מחבר המנחת חינוך יש דברים אשר נתחדשו לו אחרי חתימת ספרו, ולפיכך הם לא הודפסו בדפוס הראשון⁴. במהדורת מכון ירושלים תוספות אלו שולבו במקומם הראוי.

ב. במצווה רל"ז ספר החינוך עוסק במצוות לא תעשה "שלא לעמוד על דם רעים", ואילו במצוות עשה רצ"ו הוא עוסק ב"מצות קידוש השם"⁵.

ג. התוספת הנדונה נמצאת בסימן רל"ז ולא בסימן רצ"ו, הן בקומץ המנחה במהדורות הישנות⁶ והן בגוף החיבור במהד' החדשה המעודכנת⁷.

הרב ראם צפרי

1. בתיקון זה יש חיוב הלכתי. ראה כתובות יט, ב, וכן מנחות כט, ב, רמב"ם תפילין פ"ז ה"ב-יג ובשו"ע יו"ד סי' רעט סע' ז. מקור הדין הוא בדיני ס"ת, אך הב"י יו"ד שם מרחיב הדין גם ל ספרי קודש אחרים, וראה עוד **אנציקלופדיה תלמודית** כרך ח ערך הגהה טור קצג-ד, והעי' 11-16. על השאלה המעניינת, האם דין זה שייך אף כיום, דעת הרב קוק שהדבר לא נוהג כיום [שו"ת **דעת כהן** (עניני יו"ד) סי' קעד]. לעומתו, הרב עובדיה יוסף נוקט למעשה שיש לתקן מחזוריים אשר נפלה בהם טעות בהנחיה הלכתית [שו"ת **יביע אומר** חלק ד – או"ח סימן מח ד"ה (ה) והן]. יתכן שאם יש רק נוסח זמין אחד, גם לפי הרב קוק יהיה איסור להניח את המאמר כמות שהוא. כאן המטרה פשוטה וצנועה יותר: לחסוך את זמנו של מי שחפץ להמשיך לעיין במקור הדברים המובאים.
2. לדעת הרב זילברשטיין, לפי רוב הפוסקים אף כאשר האדם פשע בעצמו, יש עדיין חיוב להצילו, ואילו לפי הגר"י פערלה (פערלה, הרב ירוחם פישל), בביאור **ספר המצוות לרס"ג**, חלק ראשון, ירושלים: קס"ת (קרן ספרים תורניים), תשל"ג, מ"ע כח, עמ' 344, וכן לדעת **המנחת חינוך** הנ"ל, אין מצווה במקרה זה להצילו.
3. זילברשטיין, הרב יצחק, "איומה של נערה להתאבד", בתוך: **עמק הלכה – אסיא**, ירושלים: מכון שלזינגר ועמק הלכה, תשמ"ן, כרך ראשון (בעריכת הרב ד"ר מרדכי הלפרין) עמ' 209-205.
4. במהדורה של **מנחת חינוך** על ספר החינוך, ירושלים: מפעל תורת חכמי פולין – נתניה ומכון ירושלים, מהדורה שניה תש"ן, כרך א' עמ' 13, וכן ראה במהדורה ישנה, הוצאת ירושלים [חסר שם הוצאה ותאריך, כרך ב', חלק שלישי עמ' 230].
5. כן במהדורה של **מנחת חינוך** על ספר החינוך, ירושלים: מפעל תורת חכמי פולין – נתניה ומכון ירושלים, מהדורה שניה תש"ן, כרך ב' עמ' רלג, סעיף ב' בכותרת מאבד עצמו לדעת. ע"פ מהדורת פרויקט השו"ת – 9.
6. ראה למשל בהוצ' ירושלים [חסר שם הוצאה ותאריך] כרך ב', חלק ג' עמ' 234 וכן בעמ' 236.
7. במהדורה של **מנחת חינוך** על ספר החינוך, ירושלים: מפעל תורת חכמי פולין – נתניה ומכון ירושלים, מהדורה שניה תש"ן, חלק שני – ויקרא, עמ' רלג, סעיף ב' בכותרת מאבד עצמו לדעת. וראה עוד שם בעמ' תיט-תכט.